

exemplaar nr.

kwartaaloverzicht
binnenlandse veiligheidsdienst

4^e kwartaal 1978

KWARTAALOVERZICHT

BINNENLANDSE VEILIGHEIDSDIENST

4e KWARTAAL 1978

I N D E X K W A R T A A L O V E R Z I C H T 4e KWARTAAL 1978

I. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

Geheime medewerkers van DDR-inlichtingendiensten

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

China / De prijs van de modernisering

Profiel van de zestigjarige CPN

Trotskisme: Europese verkiezingen, Elfde Wereldcongres,
Kernenergie

III. MINDERHEDEN - ACTIVISME - TERRORISME

Molukkers: Recente ontwikkelingen

Het Rood Verzetsfront en de RAF-gedetineerden

Joegoslavisch terrorisme

IV. BEVEILIGING

Computer-beveiliging

I. ACTIVITEITEN VAN BUITENLANDSE INLICHTINGEN- EN VEILIGHEIDSDIENSTEN

GEHEIME MEDEWERKERS VAN DDR-INLICHTINGEDIENSTEN

In het eerste kwartaaloverzicht van dit jaar zijn enige achtergronden belicht van de spionage vanuit de DDR met behulp van Nederlandse agenten.

Thans wordt ingegaan op de inlichtingenactiviteiten door z.g. DDR-illegals. Dit zijn DDR-onderdanen, die niet onder hun eigen doch onder een andere identiteit als geheime medewerkers in het Westen worden ingezet.

Het insluizen van illegals

Het insluizen van dergelijke illegals door DDR-inlichtingendiensten geschiedt op grote schaal. Hierbij wordt een bepaalde systematiek gevolgd. Dit biedt de Westerse veiligheidsdiensten de mogelijkheid, na de systematiek te hebben achterhaald, op gerichte wijze naar deze figuren te zoeken.

Het merendeel van hen is werkzaam in de Bondsrepubliek Duitsland. Doch ook in Nederland zijn dergelijke illegals actief, getuige o.a. de arrestaties van het echtpaar K uit Rotterdam in 1976 en van het echtpaar S uit Sittard in 1977.

De schade en de politieke repercussies die deze illegals kunnen veroorzaken zijn soms groot, zoals blijkt uit de gevolgen van diverse recente spionage-affaires in de BRD.

Het ontdekken en onschadelijk maken van deze medewerkers is een moeizame, maar voor de staatsveiligheid van ons land en onze bondgenoten gewichtige zaak. Het is met name van grote betekenis omdat het hier gaat om goed opgeleide inlichtingenofficieren, waarvan een aantal met belangrijke opdrachten wordt belast.

De selectie in de DDR

De DDR-inlichtingendiensten zoeken hun toekomstige geheime medewerkers onder politiek betrouwbare landgenoten met een goede schoolopleiding. Daarbij bestaat een voorkeur voor personen met een uitgesproken technische achtergrond. Deze diensten schromen niet medewerkers onder druk aan te werven. Zij verliezen evenwel niet uit het oog dat de potentiële geheime medewerkers oprechte en overtuigde aanhangers moeten zijn van het communistisch systeem.

Een geliefkoosd reservoir van aanstaande geheime medewerkers vormt de para-militaire massa-organisatie "Gesellschaft für Sport und Technik". Deze organisatie wordt tevens gebruikt als dekmantel voor een aantal opleidingsinstituten van de inlichtingendiensten.

De voorbereiding en het vertrek naar het Westen

Na selectie, aanwerving en opleiding wordt de geheime medewerker vertrouwd gemaakt met de identiteit die hij in het Westen zal hebben. Het betreft doorgaans de identiteit van een persoon uit een niet-communistisch land, bij voorkeur een Westduitser, die het Europese vasteland heeft verlaten of is verhuisd naar een land van het Oostblok.

Als levensloop kiest men voor de illegal de levensgeschiedenis van de persoon wiens identiteit men "leent". Daartoe moeten de desbetreffende data in het geheugen worden opgenomen. (Veelal blijkt dat men in agenda's etc. summiere details als geheugensteun optekent.)

Na enige proefreizen naar het Westen ter oriëntering op de nieuwe omgeving en ter gewenning aan de Westerse omstandigheden, wordt het vertreksein gegeven. Voorzien van de benodigde valse en/of vervalste documenten vertrekken via een omweg, die over verschillende landen en woonplaatsen kan leiden, naar de plaats van bestemming. Indien het om echtparen gaat vindt ook nog in het Westen een "huwelijk" plaats.

Aan de naaste familie van de geheime medewerkers, die totaal niet op de hoogte is van hetgeen hun verwanten gaan doen, wordt bijvoorbeeld verteld dat zij worden ingezet in een bevriende socialistische staat om te helpen bij de economische opbouw.

Handelwijze na aankomst in het Westen

De illegals houden zich ten aanzien van de registratie en aanmelding van vreemdelingen aan de in het land van vestiging geldende voorschriften.

Bij de aanmelding bij de plaatselijke politie en/of bij het bevolkingsregister legitimeren zij zich met de valse c.q. vervalste persoonsdocumenten. Na enige tijd wenden zij zich met het (dan bijna verlopen) paspoort tot een Westduits consulaat en verzoeken een nieuw exemplaar. Met het verkrijgen van een nieuw paspoort is een belangrijke fase, n.l. die van de legalisatie van hun vestiging in het Westen, afgesloten. De geheime medewerkers vragen bij de plaatselijke politie ook meestal een z.g. EEG-kaart aan. Hiermee kunnen zij zich gemakkelijk binnen de EEG-landen verplaatsen en werk zoeken.

Mogelijke inlichtingenactiviteiten van ingesluisde geheime medewerkers

Illegals worden met verschillende opdrachten naar het Westen gezonden. De aard van de opdrachten hangt nauw samen met hun bekwaamheid en mogelijkheden. Zo kunnen zij tot taak hebben personen te zoeken, die te zijner tijd door de Oostduitse inlichtingendiensten aangeworven kunnen worden (talent-spotting). Ook komt het voor dat illegals zelf een interessante functie moeten trachten te verwerven om van daar uit materiaal te gaan leveren.

Zij kunnen voorts verbindings- c.q. koeriersfuncties vervullen en zo in feite een ondersteuning vormen voor andere operationele activiteiten. Het belangrijkste werk dat aan illegals kan worden opgedragen is het onderhouden van de contacten met agenten en het leiding geven aan een spionagenet.

Gedrags- en andere kenmerken van ingesluisde geheime medewerkers

In de praktijk is gebleken dat illegals in verschillende opzichten op dezelfde wijze naar buiten treden en voldoen aan bepaalde kenmerken.

Enige van deze kenmerken zijn de volgende.

Hun leeftijd ligt tussen 20 en 50 jaar. Ze bezitten doorgaans de Westduitse nationaliteit. Sommigen zijn volgens hun identiteitspapieren geboren in de DDR.

Gaat het om echtparen dan is het huwelijk meestal gesloten in een West-europees land, de BRD uitgezonderd.

Er zijn doorgaans geen kinderen. Na het definitieve vertrek uit ons land melden zij zich officieel af bij de plaatselijke instanties, bijvoorbeeld door het terugsturen van de van die instanties verkregen documenten, zoals de EEG-kaart.

Andere kenmerken, waar te nemen door mensen in de omgeving van deze illegals zijn:

Over het verleden wordt zelden en dan nog spaarzaam of ontwijkend gesproken. De familiebanden met "Duitsland", noemt men "niet meer zo sterk". Er wordt nog wel eens een weekend-reis naar "Duitsland" gemaakt. Zij maken vakantiereizen door heel Europa. Eénmaal per jaar gaat men voor een langere vakantieperiode naar "Duitsland".

Het uitgeoefende beroep ligt doorgaans beneden het opleiding- of intelligentieniveau van betrokkene.

De illegal spreekt meestal reeds wat Nederlands of hij volgt een cursus Nederlandse taal.

Sommigen bekwamen zich hier middels avondcursussen, bedrijfsopleidingen e.d. in hun beroep. Wat hierbij dan opvalt is, dat zij reeds een goede beroepsopleiding hebben genoten.

Bij echtparen treedt de man veelal naar buiten op, terwijl de vrouw een assisterende en controlerende taak uitoefent.

Het aanknopen van sociaal contact wordt niet geschuwd.

Aan geld is nooit gebrek. Sommigen leven merkbaar boven hun stand.

Geliefkoosde hobbies van illegals zijn: prentbriefkaarten verzamelen, fotograferen, reizen, uitstapjes maken en sport.

Uiteraard voldoen geheime medewerkers nooit aan al deze kenmerken tegelijk, al zal men er in hun gedrag bij nauwkeurige beschouwing wel ettelijke terugvinden.

Opsporing van ingesluisde geheime medewerkers

Zoals betoogd, geschiedt de insluizing volgens een bepaalde systematiek. De gebruikte patronen worden evenwel steeds aangepast en verfijnd. Eénmaal op de hoogte van zo'n patroon kan een contra-spionagedienst zoekactiviteiten ondernemen, gericht op het onderkennen van illegals.

Het gaat er hierbij om uit registers, bijv. de vreemdelingenadministraties van grote en middelgrote steden, op basis van bepaalde criteria een beperkt aantal potentiële ingesluisde geheime medewerkers te selecteren. Van de geselecteerde personen worden dan de antecedenten nauwkeurig nagegaan. Daarbij moet worden vastgesteld of de identiteit, die iemand opgeeft, zijn eigen, ware identiteit is of dat een persoonsverwisseling heeft plaats gevonden.

Ook komt het voor, dat opmerkelijke burgers de autoriteiten inlichten over het geheimzinnige gedrag, de bijzondere leefwijze en de vaak ontwijkende reacties van kennissen op vragen over hun opleiding, familierelaties, vacantieplannen en ervaringen.

Het methodisch zoeken in vreemdelingenadministraties heeft duidelijke resultaten opgeleverd. Ook zijn illegals geïdentificeerd naar aanleiding van meldingen uit de burgerij.

Resultaten van het onderzoek

In Nederland zijn de laatste jaren al enkele tientallen ingesluisde geheime medewerkers van een Oostduitse inlichtingendienst opgespoord. Sommigen verbleven hier slechts korte tijd, de meesten woonden hier minimaal twee jaar.

Het langst, zover bekend, verbleef het vorig jaar gearresteerde Sittardse echtpaar S(in Nederland, namelijk zes jaar.

Een aantal onderkende illegals is gearresteerd in de BRD, de anderen zijn inmiddels vertrokken met onbekende bestemming. Mogelijk zijn zij teruggekeerd naar de DDR en/of verhuisd naar een andere standplaats ergens in Europa.

Bij arrestatie laten illegals over het algemeen weinig los over hun inlichtingenactiviteiten. Doorgaans vermelden zij alleen dat zij DDR-burgers zijn en wat hun werkelijke naam is, dat zij ingesluisde geheime medewerkers zijn van het Ministerium für Staatssicherheit der DDR en dat zij naar dat land wensen terug te keren.

Bij de voorbereiding van hun proces krijgen zij door de DDR verzorgde juridische bijstand.

Na hun straf te hebben uitgezeten keren zij meestal weer naar de DDR terug.

==

II. ANTI-DEMOCRATISCHE STROMINGEN

CHINA / DE PRIJS VAN DE MODERNISERING

De Chinese Volksrepubliek heeft in de loop van het afgelopen jaar al diverse keren voor interessant nieuws gezorgd en de verwachting luidt dat dit ook de komende maanden, meer dan gebruikelijk, het geval zal zijn.

Binnenlandse politiek

Op het gebied van de binnenlandse politiek is de periode die het regime HUA Kuo-feng heeft aangewend om te komen tot stabilisatie - een periode die aanving bij het overlijden van MAO Tse-tung en de uitschakeling van radicalen rond de zg. "Bende van Vier" (najaar 1976) en ruwweg besloten werd met de bijeenkomst van het elfde congres van de CP-China (augustus 1977) en die van het Vijfde Nationale Volkscongres (februari-maart 1978) - uitgelopen in een fase waarin de recente geschiedenis China duidelijk parten speelt bij de modernisering.

Deze modernisering werd reeds op het Vierde Nationale Volkscongres (januari 1975) door wijlen premier CHOU En-lai geïntroduceerd, maar radicale invloeden en de interne strubbelingen die van de uitbanning van die invloeden het directe gevolg waren, hadden de ambitieuze plannen om het land rond de aanstaande eeuwwisseling op het voorste plan in de wereld te brengen nog tot diep in het voorjaar van 1978 gedwarsboemd. Toen eenheid en stabiliteit onder impulsen van vooral CP-voorzitter en premier HUA Kuo-feng en de feitelijke tweede man TENG Hsiao-ping een duurzaam karakter leken te hebben gekregen werd er eigenlijk pas voor het eerst goed een begin gemaakt met het beleid van de "vier modernisering", te weten op de gebieden van landbouw, industrie, defensie en wetenschap & techniek.

Een en ander leidde spoedig tot een grote behoefte aan buitenlandse kennis en producten, en de snelle toename van commerciële en diplomatieke contacten die dat met zich meebracht, resulteerde in wat men momenteel zou kunnen noemen een vergaande openstelling van China voor het buitenland, in het bijzonder de hoogontwikkelde Westerse wereld.

De vier bovengenoemde sectoren zijn sedert het afgelopen voorjaar merkbaar en niet geheel onverwacht met elkaar in concurrentie geraakt om de prioriteit van het regime. De voorrang die de landbouw per traditie in China (voor ongeveer 80% agrarisch georiënteerd) placht te hebben is derhalve aan felle discussie onderhevig. De conflictstof die dit voor partij-, staats- en legerleiders heeft opgeleverd, is sindsdien nog verzaamd met problemen van binnenlands-politiek-ideologische aard.

De nadruk die de Chinese overheid is gaan leggen op productiviteit naast eenheid en stabiliteit, heeft onder de heersende pragmatiek enigszins logisch geïnspireerd tot herinvoering van materiële stimulansen. Het "loon naar werken" heeft het "loon naar behoefte" weer naar de geschiedenis verwezen, terwijl "decentralisatie" en grotere zelfstandigheid nu officieel worden aangemoedigd. Meer aandacht voor de waarde van het individu, (hoe gering die in de totalitaire staat uiteindelijk ook maar zijn kan) heeft inmiddels onmiskenbaar aan sommige liberale tendenzen meer vrijheid gelaten; voor het regime wellicht de keerzijde van de medaille van de hoop op spectaculaire productiestijgingen.

Immers de recente ontwikkelingen hebben het moderniseringsbeleid, waarschijnlijk meer naar de geest dan naar de letter, in conflict gebracht met tal van "verworvenheden" uit het tijdperk MAO en daarmee impliciet met het "MAO Tse-tung Denken" (als creatieve nationale aanvulling op het marxisme-leninisme tot nog toe de officiële ideologie) en de persoon MAO zelf. Nadat in partijpublicaties al voorzichtig een eerste aanzet was gegeven tot kritiek op de mythe van MAO's onfeilbaarheid en er pogingen te onderscheiden waren geweest om zijn rol in de geschiedenis van de Volksrepubliek als meer tijdgebonden te evalueren, moet - ongetwijfeld in eerste instantie van bovenaf - het sein zijn gegeven tot de herwaarderings-campagne die in de intensieve muurkrantenacties tot uitdrukking kwam. Het was dan ook geen verrassing dat in het kader van die herwaarderings-campagne de uiterste kritische kanttekeningen juist geplaatst werden bij door MAO persoonlijk sterk geïnspireerde, dubieus uitgewerkte campagnes als "Laat Honderd Bloemen Bloeien, Laat Honderd Scholen Wedijveren" (1956), "Grote Sprong Voorwaarts" (1957-1958) en de "Culturele Revolutie" (1966-1968).

Vooral de Culturele Revolutie als thema illustreert de rigoreuze wijze waarop het huidige bewind met erfenissen uit het tijdperk MAO afrekent. Zo werden bijvoorbeeld in korte tijd zaken afgeschaft als: de "7 meischole" (ideologische heropvoedingskampen voor intellectuelen), "revolutionaire comité's" (voor zover zij boven het partijgezag opereren), de meedogenloosheid bij het tewerkstellen van studerende jeugd op het platteland en het roemruchte "Rode Boekje" als de unieke leidraad voor het alledaags bestaan.

Muurkranten

Tal van tijdens de Culturele Revolutie weggevaagde instellingen beleefden de laatste twee jaar hun heropricting, zoals de militaire academies, de partijschool, de vrouwenfederatie, de vakbonden en de jeugdliga. Daarnaast waren er al sinds de beginjaren '70 duizenden van hen die in ongenade waren gevallen gerehabiliteerd. De stroom van in ere herstelden is zeer onlangs nog sterker geworden en verbreed met voormalige slachtoffers uit de tijd voor 1966.

Dat de partijpers (in hoofdzaak het "Volksdagblad") aanvankelijk gelijke tred hield met de muurkranten in de kritiek op episodes als de Culturele Revolutie en deze eveneens als een "fascistische dictatuur" brandmerkte, toont aan dat de gezaghebbers in Peking bereid waren de in beweging gebrachte publieke opinie een heel eind te volgen. Zelfs kan men zich voorstellen dat de onverhulde aanvallen op MAO die niet lang op zich lieten wachten, door de leiders tot op zekere hoogte waren ingecalculeerd.

Bepaald onaanvaardbaar echter werden de muurkrantenacties voor hen toen de aangeplakte teksten de zelfkritische houding van het onder nieuwe leiding geplaatste stadsbestuur van Peking ten opzichte van het geruchtmakende "T'ien An Menplein-incident"²⁰⁾, een houding die de directe aanleiding voor de muurkrantenacties was geweest consequent wensten door te trekken. De roep om "processen" tegen verantwoordelijken voor het incident, die men "complotteurs van de Culturele Revolutie" noemde, en om ingrijpende mutaties aan de top van de partij en de regering, dreigde namelijk vooral ook binnen deze top een bron van grote onrust en verdeeldheid te worden.

Tenslotte was het CP vice-voorzitter en vice-premier TENG Hsiao-ping, in wie de meeste muurkrantenauteurs hun gelijk verpersoonlijkt zien, die als eerste van bovenaf de campagne trachtte te matigen, spoedig gevolgd door de partijpers waar werd gevraagd om "bescherming van de revolutionaire situatie en de productie" en gewaarschuwd voor "slechte elementen die men de kans niet moet geven om eenheid en stabiliteit te verstoren". Gebrek aan eenheid en stabiliteit leken voor zover waarneembaar inderdaad het moderniseringsbeleid, dat zo duidelijk TENG's stempel draagt opnieuw te zullen dwarsbomen.

Een hoog partijcollege²¹⁾ heeft naar verluidt inmiddels voorbereidingen getroffen voor een bijeenkomst van het Centraal Comité van de CPC. Wat dit

²⁰⁾ Een op 5 april 1976 te Peking in rellen geëindigde herdenking van het overlijden van CHOU En-lai. Het incident, waarbij van overheidswege gewelddadig werd ingegrepen, leidde tot het vrijwel onmiddellijke ontslag van TENG Hsiao-ping en de benoeming van HUA Kuo-feng tot MAO's opvolger. Het voorval heet sinds kort "revolutionair", de gearresteerden van toen zijn thans op vrije voeten met een aureool van heldendom.

²¹⁾ Aanvankelijk meenden waarnemers dat het hier reeds een CC-zitting betrof. Nu houdt men het op een bijeenkomst van het Politburo, uitgebreid met een aantal andere prominenten.

CC ten aanzien van de recente muurkrantencampagne en de eventuele consequenties daarvan voor de binnenlandse politiek ook zal beslissen, de modernisering van China zal al dan niet in het door TENG nagestreefde tempo gewaarborgd blijven.

De strubbelingen in de Volksrepubliek zijn in essentie het gevolg van de confrontatie tussen pragmatische politiek en radicaal verleden, het resultaat van de doorgevoerde herwaardering van MAO en zijn "Denken" en waarschijnlijk de inleiding tot vergelding voor en correctie van in het verleden gemaakte fouten. Zij zijn niet slechts een destabiliserende factor in de moderne ontwikkeling van China, maar ook en veeleer de bijkomende verschijnselen van een geautoriseerde mentaliteitsverandering. Voor wat betreft de negatieve implicaties voor het regime is dat mede de prijs die men voor de modernisering heeft te betalen.

Buitenlandse politiek

De interne eenheid en stabiliteit in China, als fundamenten voor Pekings moderniseringsbeleid, zijn van groot belang voor het Westen dat met name geïnteresseerd is in de toenemende openheid tegenover de hoogontwikkelde landen die van dat beleid deel uitmaakt. Het niveau, de intensiteit en de omvang van het Sino-buitenlands contact zijn sedert het voorjaar van 1978 aan een ongekennde ontwikkeling onderhevig, zodanig zelfs dat reeds meermalen twijfel werd uitgesproken ten aanzien van China's kredietwaardigheid en betreffende de betrouwbaarheid van het land in het technisch-wetenschappelijk vlak (leveranties van geavanceerde wapens en strategische goederen). Op diplomatiek terrein is Peking's vernieuwde aanpak niet alleen in een stormachtige mondiale activiteit te constateren geweest, maar is die ook concreet uit te drukken in de groei van het aantal officiële vertegenwoordigers in het buitenland. Recente cijfers duiden op een toename binnen een jaar van duizend diplomaten tot een totaal op dit ogenblik van ongeveer zesduizend.

Daarnaast krijgt de groei van het aantal Volksrepubliek-Chinezen in het Westen nog extra dimensies via de omvangrijke groepen studenten (reeds variërend van enkele tientallen tot enige honderden per gastland), die door Peking thans in de gelegenheid worden gesteld zich in de hoogontwikkelde landen te bekwamen of hun verouderde kennis op te frissen, alsook door de talloze emigranten voor wie de procedures voor het vertrek aanmerkelijk versoepeld zijn.

Het is duidelijk dat bovengenoemde kredietwaardigheid en strategische betrouwbaarheid in het buitenland voortdurend aan nauwkeurige beschouwingen onderworpen zijn en ook buiten de onderhandelingstafel volop in de belangstelling staan.

Begrijpelijk minder aandacht is er voor de beveiligings-problemen die westerse landen tegelijk met de Chinezen-influx binnenhalen.

Gevoeglijk mag worden aangenomen dat bij de uitbreiding van het diplomatiek kader thans nieuwe personen opduiken die in het Chinese inlichtingenwezen functioneren. Met een deel van de reeds aangekondigde studenten - enkele van hen die hun studie, die soms plaats vond in de Sowjet Unie, voor de Culturele Revolutie moesten afbreken - is hetzelfde het geval, terwijl de verwachting is dat ook een enkeling uit de jongste universitaire jaargangen eveneens met bijzondere opdrachten naast zijn studie in het buitenland zal verblijven.

Het effect van het werk van mensen als deze kan in landen met een traditioneel grote Chinese gemeenschap worden vergroot door gebruikmaking van doorgaans goed geschoolden onder de zg. "tweede generatie" van Overzee Chinezen en hun overgekomen familieleden.

Echter niet alleen voor de westerse gastlanden, in het bijzonder voor die industrie-sectoren welke niet op legitiem commerciële basis hun poorten voor Peking zullen openstellen, betekent de vergrote presentie van Volksrepubliek-Chinezen een potentiële bron van zorg. Ook voor China zelf is het uitzenden van meer diplomatiek personeel en studerenden met risico's verbonden. Immers op dit moment lijkt niet meer te voorkomen dat het ook van de in het buitenland verblijvende Chinezen tot nog toe rigide gedragspatroon wordt doorbroken. Van een grotere mate van "benaderbaarheid", aanspreekbaarheid en zelfstandigheid is al merkbaar sprake.

Vast staat inmiddels dat het huidige pragmatische regime de mogelijke hieruit voortvloeiende nadelen (defectie, blijvende vestiging in het buitenland van afgestudeerden) heeft ingecalculeerd. De dwingende noodzaak tot modernisering houdt kennelijk in dat ook deze prijs eventueel zal moeten worden betaald.

PROFIEL VAN DE ZESTIGJARIGE CPN

In november heeft de CPN haar zestigjarig bestaan gevierd met een symposium waarop bepaalde episoden uit de geschiedenis van de partij werden belicht en met een landelijke herdenkingsbijeenkomst in de RAI waarop partijvoorzitter HOEKSTRA in zijn feestrede onder meer zei, dat ondanks alle tegenslagen "de groei van de communistische wereldbeweging onstuitbaar" was en dat de CPN zich nooit had laten verleiden tot "opportunistische, waaruit onvermijdelijk een afstand nemen van het marxisme-leninisme zou voortvloeien".

Wat is de 60-jarige CPN voor een partij, als zij zo nadrukkelijk verband en continuïteit zoekt in haar geschiedenis, haar verbondenheid betuigt met de communistische wereldbeweging en kennelijk positief staat tegenover dogma's die elders reeds worden afgezwakt.

Op die vraag tracht onderstaande beschouwing een antwoord te geven.

Communisme

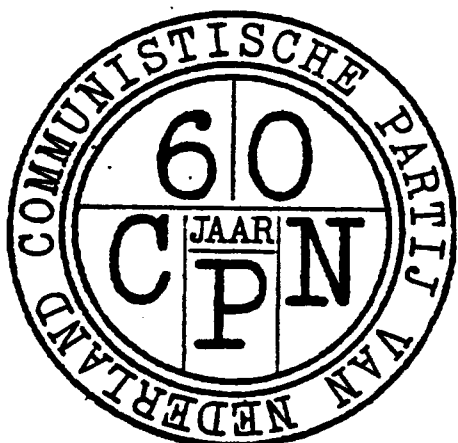
Wereldwijd en historisch bekeken blijft het orthodoxe communisme zoals zich dat nationaal en internationaal georganiseerd heeft een wezenlijke bedreiging vormen voor de Westerse democratieën. Dit communisme baseert zich namelijk op het marxisme-leninisme, dat als zogenaamd "wetenschappelijk socialisme" de enig juiste wereldbeschouwing pretendeert te zijn. Die overdraagbare pretentie blijkt in de praktijk steeds weer uit te lopen op een absoluut machtsstreven, dat alle andere opvattingen het zwijgen probeert op te leggen. Met letterlijk alle middelen, die door het hoge socialistisch einddoel werden geheiligd, heeft het orthodoxe communisme immers in de afgelopen zestig jaar de macht aan zich getrokken in een reeks landen, die onveranderlijk een totalitaire staatsvorm hebben aangenomen, waarin de communistische partij de lakens uitdeelt. Dat deze vorm van communisme zich in de huidige fase vooral wat de Westerse landen aangaat probeert te houden aan de diplomatieke en parlementaire spelregels, valt te verklaren uit de beproefde vreedzame coëxistentie- en volksfrontpolitiek, die in het "wetenschappelijk socialisme" evenwel als zuiver tactisch geldt.

Nu is de communistische wereldbeweging allang geen uniforme eenheid meer en met name in de Westerse wereld is zich de laatste jaren een "euro-communistische" variant gaan aftekenen, die zich juist afzet tegen het orthodoxe communisme, zoals zich dit altijd onderworpen heeft aan het (leer-) gezag

van "de machtigste en meest ervaren" CP van de Sowjet-Unie. Euro-communistische partijen als in Spanje, Italië en Frankrijk trachten zich te ontworstelen aan autoriteit van Moskou en zijn daarom ook min of meer afstand gaan nemen van dogmatische kernbegrippen als "*wetenschappelijk socialisme*", "*proletarisch internationalisme*", "*dictatuur van het proletariaat*", "*democratisch centralisme*" en "*de leidende voorhoederol*" van de CP. Zij zeggen daarentegen langs parlementaire weg op voet van gelijkheid met andere politieke groeperingen te willen samenwerken voor een "*pluralistische toekomstmaatschappij*", waarin de nationale identiteit, de vertegenwoordigende democratie en de burgerlijke vrijheden voorgoed gewaarborgd zullen blijven. De hamvraag is natuurlijk of dergelijke uitspraken zijn ingegeven door puur tactische overwegingen of voortkomen uit principieel veranderde inzichten. In het laatste geval zouden zulke Euro-CP-en eigenlijk geen communistische partijen meer zijn in de traditionele zin des woords en gelet op de klem van hun argumentatie verdienen sommige dan ook vanuit een democratisch oogpunt wellicht het voordeel van de twijfel.

Dit laatste kan niet gezegd worden van de Nederlandse CP, omdat deze zich altijd zeer orthodox is blijven opstellen en zich duidelijk distancieert van wat zij noemt de "*burgerlijk democratische ontwikkelingen*" binnen het "*zogenaamde euro-communisme*". Ook in de praktijk blijkt zij haar kracht niet zozeer te zoeken in parlementaire middelen, als wel in niet-parlementaire machtsvorming en het laatste jaar vooral ook weer in actieve deelname in de communistische wereldbeweging, voorzover die zich nog in grote trekken door Moskou laat gezegen. Ondanks haar geringe omvang (slechts zo'n 15.000 leden en anderhalf procent van de kiezers) moet de CPN daarom nog wel degelijk gezien worden als een potentiële bedreiging van de democratische rechtsorde en de veiligheid van Nederland, en wel gezien haar doelstellingen, methoden, internationale bindingen en interne organisatiestructuur.

CPN-doelstellingen

De CPN heeft zich nog op haar laatste congres in januari 1978 onomwonden gebaseerd op het marxisme-leninisme ofwel het "*wetenschappelijk socialisme*", dat in hoofdlijnen voor slechts één uitleg vatbaar is en geen echte ruimte las voor bepaalde, bijv. nationale afwijkingen van essentiële betekenis. De CPN noemt zich "niet zo maar een politieke partij" of "pressiegroep" maar "de draagster van de meest vooruitstrevende en revolutionaire levensbeschouwing", die "het tot haar taak rekent om als voorhoede" Nederland te leiden naar het socialisme ^{x)}. Als

dat het soort socialisme is dat op zijn wetenschappelijk gelijk staat, behoeven er weinig illusies te bestaan over de democratische mogelijkheden in de toekomstmaatschappij, zoals de CPN zich die voorstelt.

Om het "*socialistisch einddoel*" te bereiken erkent de CPN nog steeds de "universele betekenis van de Oktoberrevolutie", omdat de CPSU immers daarmee "de wetenschappelijke theorie omzette in revolutionaire praktijk". De "algemene betekenis" van de leninistische revolutie blijkt haars-inziens juist "in onze dagen van kapitalistische ontbinding in chaos", nu "het historisch gelijk van de communisten zich opdringt". Evenzeer maakt de CPN steeds weer duidelijk overtuigd te zijn van de onvermijdelijkheid van de "*dictatuur van het proletariaat*", al duidt zij die tegenwoordig liever aan als "*heerschappij van de arbeidersklasse*". Zij probeert zich namelijk naar buiten toe terwille van haar "eenheids"- of "volksfront"-politiek zoveel mogelijk te onthouden van belaste termen en zich in het algemeen zo weinig mogelijk uit te laten over toekomstige fasen in het revolutionaire proces, die thans toch nog niet aan de orde zijn.

CPN-methoden

Teneinde haar doelstellingen te verwezenlijken is de CPN - althans blijkens haar interne scholingsmateriaal - bereid om afhankelijk "van de situatie" alle opportune middelen te gebruiken "vanaf demonstraties, politieke stakingen, verkiezings- en parlementaire strijd, tot de gewapende

^{x)} Alle tussen aanhalingstekens geplaatste citaten zijn ontleend aan recente CPN-publicaties en uitspraken van CPN-prominenten.

opstand toe". Gebruik van geweld acht zij echter momenteel om begrijpelijke redenen niet geschikt en evenmin koestert zij de illusie via de stembus een meerderheid in de volksvertegenwoordiging te krijgen.

De CPN ziet de parlementaire democratie weliswaar als een bruikbare en belangrijke "verworvenheid van de arbeidersklasse", maar dan slechts in de functie van verlengstuk of "arm van de massabeweging".

Want de "voornaamste" en "beslissende" vorm van democratie is voor haar niet het "zeteltjes tellen", maar juist de "buitenparlementaire massa-actie", omdat die pas de echte "wil van het volk" heet te vertolken en dus pas "werkelijk politiek gewicht" in de schaal legt. In haar rede-natie is het "fundamenteel juist een uitgesproken democratische gang van zaken", dat "strijdvaardige democratenmedoen aan het scheppen vanvol-dongen feiten" en "het maken van wetten niet overlaten aan een wetgevende vergadering".

Geheel overeenkomstig de klassiek communistische taktiek zoekt de CPN het in de huidige Nederlandse situatie in "*democratische machtsvorming van onderop*" door middel van een "bondgenoten"- of "eenheidspolitiek" die haar tegelijkertijd weerhoudt van ideologische scherpslijperij. Zij heeft dit taktisch concept op haar laatste congres opnieuw geformuleerd als "nieuwe coalitie"-politiek, waarmee zij een bundeling beoogt van dwars door de politieke en maatschappelijke scheidslijnen heenlopende massabewegingen, die zijzelf moet mobiliseren rond concrete en goed in de markt liggende issues (zoals in de Stop de N-bom-actie).

De beproefde manier om zich "met de massa's te verbinden" bestaat voor de CPN uit het opzetten van door haar beheerste mantelorganisaties, actie-comité's en massa-manifestaties, en uit het penetreren van bestaande maatschappelijke en belangenorganisaties, waarvan zij de leden tracht te vervreemden van hun "rechtse" leiders. Langs deze weg tracht zij buiten-parlementaire pressie uit te oefenen op de parlementaire besluitvorming om uiteindelijk zelf - desnoods indirect - "deel te kunnen krijgen aan de regeermacht", wat geldt als een noodzakelijke "tussen-etappe en overgangs-vorm op weg naar het socialisme".

Overigens meent zij dat haar binnenlandse strijd pas werkelijk gewicht krijgt, doordat zij zich "een deel weet van de communistische wereldbewe-ging, waarbij van betekenis is dat de socialistische landen zich versterken".

Internationale CPN-bindingen

In de afgelopen twee jaar heeft de CPN haar plaats weer ingenomen in de communistische wereldbeweging en zich met name verzoend met de Sowjet-Unie en haar socialistische broederlanden, die zij weer ziet als haar "natuurlijke" en "onmisbare bondgenoten", met wie zij "allesoverheersende belangen gemeenschappelijk heeft". Zij beweert nog wel dat zij "autonoom haar politiek vaststelt", maar daarbij uitgaat van de hele internationale ontwikkeling, m.n. de rol van de socialistische landen daarin en gehoor geeft "aan de roep van het Communistisch Manifest: 'Proletariërs aller landen verenigt U' ". Zonder de term te bezigen erkent zij het aloude beginsel van het "*proletarisch internationalisme*" in de traditionele dubbelbetekenis van dit begrip, dus zowel in de zin van erkenning van de grondwaarden van Sowjet-ideologie en -model als in de zin van boven alles uitgaande solidariteit met de socialistische landen.

Enerzijds wil de CPN immers weer haar "theoretisch-wetenschappelijke activiteiten coördineren" met haar (m.n. Oosteuropese) zusterpartijen.

Bovendien meent zij, ook al anders dan sommige Euro-CP-en, dat bepaalde "historisch verklaarbare misvormingen" zoals de dissidentenvervolgingen geen afbreuk doen aan "het wezen" van de Sowjetstaat, omdat deze bovenal "de verdediging tegen de imperialistische aanvallen en de opbouw van het socialisme organiseert". Anderzijds heeft zij zich weer openlijk verplicht tot feitelijke solidariteit met de op "*vreedzame coëxistentie*" gerichte buitenlandse politiek van de Sowjet-Unie, "die reeds zestig jaar een steunpunt voor de vrede is". In juni 1978 werd zelfs de "hoofdoriëntatie" van de partijpolitiek afgestemd op "de strijd voor vrede", d.w.z. op ondersteuning van de Sowjetrussische "vredepolitiek", waarvan uitdrukkelijk alle andere partijtaken - dus ook de nationale belangenbehartiging - "afgeleid" werden verklaard. Inmiddels heeft de CPN ook de daad bij het woord gevoegd door haar cruciale bijdrage in de Sowjet-geïnspireerde campagne tegen de N-bom, die zij in nauw en vaak conspiratief overleg met hoge Oosteuropese functionarissen heeft voorbereid.

In de thans gegroeide verhoudingen moet er op grond van praktijk-ervaring rekening mee worden gehouden, dat van Oosteuropese zijde geprobeerd zal worden de CPN weer in te schakelen bij verschillende - ook beïnvloedings- en andere ondermijnende - activiteiten, die de "internationalistische" belangen stellen boven het nationale belang. Daartoe is in principe de

bereidheid van de CPN-top voldoende gebleken en de geschiktheid van de partij als geheel slechts toegenomen sinds zij in de afgelopen tien jaar haar aanhang in bijv. het ambtenarenapparaat, de wetenschappelijke wereld en het bedrijfsleven aanmerkelijk heeft versterkt. Afspraken voor dergelijke activiteiten plegen te lopen via bepaalde, hoge Oosteuropese partijinstanties, waarmee een zeer beperkte kring CPN-ers inderdaad weer een regelmatig en goed afgeschermd contact onderhoudt. Deze selecte groep valt ongeveer samen met de informele top binnen de CPN-leiding, die tevens het partijbeleid decreeteert, dat de leden blindelings dienen uit te voeren.

Interne structuur van de CPN

Blijkens haar nog kort geleden herdrukte statuten huldigt de CPN overkort het leninistisch organisatieprincipe van "*democratisch centralisme*", dat elke interne oppositie oftewel "fractievorming" tegen de partij-oligarchie verbiedt. De door de "hogere" partijinstanties zonder werkelijke democratische inspraak genomen besluiten (zoals bijv. de recente verzoening met de CPSU en uitschakeling van partijveteraan De GROOT) moeten op straffe van roeyment zonder verdere discussie door alle partijleden "zo vlug en nauwkeurig mogelijk" worden uitgevoerd "ook door hen, die het er niet mee eens zijn" *).

Overeenkomstig deze norm dienen de CPN-leden hun loyaliteit aan de partij altijd te laten prevaleren, dus ook in hun werkring, hun lidmaatschap van andere organisaties of in hun vertegenwoordigende functies. Dat brengt met zich mee, dat zij in zo'n andere hoedanigheid verkregen gegevens desgevraagd aan de partij behoren door te geven en dat zij in andere organisaties door vooraf georganiseerde blokvorming de partijpolitieke standpunten moeten zien door te drukken (wat dan ook gebeurt in bijv. delen van de vakbeweging, waarin zij zodoende soms een onevenredig grote invloed weten uit te oefenen).

De CPN heeft zich in het laatste tiental jaren niet zonder interne strubbelingen ontwikkeld van een typische arbeiderspartij tot een sociaal veel breder samengestelde organisatie met een toenemende ledenaanwas en invloed

*) Art. 8 en 14 van de CPN-statuten.

uit vooral de dienstverlenende en universitaire sfeer. Dit past overigens in de algehele maatschappelijke ontwikkeling en is inmiddels dan ook door de partij ideologisch gerechtvaardigd met behulp van een aangepaste "klassenanalyse".

Het is echter zeer de vraag of de CPN aan "hardheid" zal inboeten door deze opmars van de "zachte sector" tot in het partijbestuur toe. Vaak zijn communistische "beroepsrevolutionairen" niet zozeer arbeiders geweest als wel (semi-) intellectuelen. Maar bovendien blijken de jonge CPN-kaders van deze nieuwe "zachte" categorie vrijwel als enigen in de partij een grondige orthodoxe scholing te hebben gekregen en dan ook opvallend dogmatisch in de leer te zijn. Voorts zijn ze als voormalige studentenactivisten doorgaans uitstekende organisatoren en bezetten ze vaak belangrijke posities in brede maatschappelijke kring. Daardoor heeft de partij niet alleen een volwaardiger aanzien gekregen, maar ook een veel grotere uitstraling en actieradius.

Door deze ontwikkelingen zal het CPN-optreden naar buiten voortaan waarschijnlijk minder gekenmerkt worden door harde bedrijfsacties - in de huidige economische malaise toch al niet zo in trek - dan wel door meer verfijnde sociaal-economische acties, beïnvloedingsactiviteiten en vooral ook "vredes"-campagnes ten gunste van de buitenlandse Sowjetpolitiek.

Daarmee zijn bepaald niet alle afzonderlijke CPN-leden evenzovele risico's voor de democratische rechtsorde of staatsveiligheid. Ongetwijfeld hebben velen zich op nogal opportunistische gronden bij de partij aangesloten en zeker van hen staat nog te bezien of zij gevolg zouden geven aan eventuele partij-instructies die hen tot een dergelijk risico zouden maken. Vooropgesteld al, dat zij in een positie zouden verkeren om zulke opdrachten te krijgen of in een voorkomend geval in staat zouden zijn die in hun volle draagwijdte te doorzien. In het algemeen moet er evenwel van worden uitgegaan dat partijgenoten, die niet de kans willen lopen geroyeerd te worden, onvoorwaardelijk uitvoering zullen geven aan opdrachten van een partijtop, die de democratie onderschikt aan haar doelstellingen en zich dienstbaar verklaart aan de belangen van de socialistische staten.

TROTSKISME: EUROPESE VERKIEZINGEN, ELFDE WERELDCONGRES, KERNENERGIE

Veertig jaar na de oprichting van de Vierde Internationale (op 3 september 1938) beleeft het trotskisme een sterke opleving. Werken van TROTSKI worden opnieuw uitgegeven; voor-aanstaande communisten pleiten voor eerherstel van TROTSKI en BOECHARIN (evenals TROTSKI een van STALINs slachtoffers); trotskisten nemen samen met (euro-) communisten deel aan nationale en internationale manifestaties.

Trotski

De hernieuwde belangstelling voor TROTSKI is niet in alle opzichten spontaan. Tijdens het Tiende Wereldcongres van de Vierde Internationale^{x)} in februari 1974 kwam een resolutie aan de orde waarin als één van de taken voor de komende periode genoemd werd: "het publiceren van de werken van Leon TROTSKI en andere revolutionaire figuren". Daarbij werd werk aangekondigd van de kant van de trotskistische beweging in Argentinië, Frankrijk, Japan en de USA en van onafhankelijke uitgeverijen in verschillende landen.

Europese verkiezingen

Tijdens hetzelfde Tiende wereldcongres werden ook enige "Stellingen over de opbouw van revolutionaire partijen in kapitalistisch Europa" in stemming gebracht.

Het aanvaarden van deze stellingen betekende dat het hoogste orgaan van de Vierde Internationale zijn fiat gaf aan een beleid voor de komende jaren dat er mede op gericht zou zijn van diverse Nationale Secties "politieke", d.w.z. zich (ook) parlementair opstellende partijen te maken. Voor Nederland betekende dit o.a. dat voor de tweede keer - met een interval van dertig jaar - trotskisten meededen aan staten- en raadsverkiezingen.

In juni 1979 - het jaar waarin TROTSKI's honderdste geboortedag herdacht zal worden - zal de Vierde Internationale zich ter gelegenheid van de Europese verkiezingen presenteren als de enige Europese orga-

^{x)} Waar hier gesproken wordt van de Vierde Internationale wordt de belangrijkste van de verschillende trotskistische stromingen bedoeld, n.l. de "Tendens Verenigd Secretariaat".

Leo Trotski Geschiedenis der Russische revolutie. Vert. dr. J. Veldhof. Drie delen. Uitgeverij Van Groenou. Prijs 1 25,-.

Trotski is in de macht. De laatste jaren zijn er een aantal nieuwe boeken over hem verschenen, en ook zijn werken worden herdrukt. Hij had niet in zijn fantasie van haren. Volgens Lenin had hij op door zijn historische gebeurtenissen worden herlevd. De uitgeverij Van Groenou heeft een drievoudige editie van de vertaling van Trotski's Geschiedenis der Russische Revolutie verspreid. Trotski schreef zijn geschiedenis in de jaren 1923-25 op verzoek van het Internationaal Bureau. Vrijwel gelijktijdig verscheen een Engelse vertaling van het Duitse vertaling. Trotski had dus niet in zijn fantasie van haren. Dit boek is een belangrijk document van de revolutie van Trotski. De vertaling van Trotski is, omdat de vertaling van de Geschiedenis van Trotski, een belangrijk document van de revolutie van Trotski. De vertaling van Trotski is, omdat de vertaling van de Geschiedenis van Trotski, een belangrijk document van de revolutie van Trotski.

TROTSKI ALS GESCHIEDSCHRIJVER

van de geschiedenis, maar hij wil daarom niet veel meer zeggen dan dat hij denkt dat hij het is een beetje een revolutionair middel, een bewegingskracht, waarmee hij de lezer wil inspireren. Volgens Trotski is hij het tegenwoordig en dat oft verandert door zijn voor de lezer. Trotski's boek getuigt van het marxistische leninisme of vrij in conflict met de meest marxistische en leninistische geschiedschrijvers. Volgens Trotski's bijdrage aan de geschiedenis met Trotski's visie op de rol van de revolutie van Trotski. Dit boek is een belangrijk document van de revolutie van Trotski. De vertaling van Trotski is, omdat de vertaling van de Geschiedenis van Trotski, een belangrijk document van de revolutie van Trotski.

...met een hardheidsbeleid die gepaard ging met geweld. De politiek kwam voort uit een deel of een deel van de subversieve en politieke (ook) veranderingen. Trotski was de beste leider van de revolutie, maar op die manier bleef Trotski het grootste succes. Het kan ook niet om de wettigheid van de geschiedenis. Trotski's boek getuigt van het marxistische leninisme of vrij in conflict met de meest marxistische en leninistische geschiedschrijvers. Volgens Trotski's bijdrage aan de geschiedenis met Trotski's visie op de rol van de revolutie van Trotski.

...van de best is de rol die Trotski had in de geschiedenis. Als voorstander van de leninistische revolutie met leninistische karakteristieken, maar minder veel invloed in hun verrijken. Trotski's boek getuigt van het marxistische leninisme of vrij in conflict met de meest marxistische en leninistische geschiedschrijvers. Volgens Trotski's bijdrage aan de geschiedenis met Trotski's visie op de rol van de revolutie van Trotski.

1 november
begin
voordeelprijs!
Geschiedenis
der
Russische revolutie
door Leo Trotski

De geschiedenis van de Russische revolutie is een belangrijk document van de revolutie van Trotski. De vertaling van Trotski is, omdat de vertaling van de Geschiedenis van Trotski, een belangrijk document van de revolutie van Trotski.

dossier

40 jaar geleden was ik op het stichtingskongres van de Adex

door Corrie Van Gelderen

Continental Press
combined with **Imprecor**

USA 70c

Hot Times Continue for Shah of Iran
Interview With a Leader of Struggle on the Campaign
Eyewitness Report From Tehran
The Western Press Looks at Developments

PL BROJSJURE 16

E. MANDEL

WELK SOCIALISME WILLEN WE ?

PL BR

E. MANDEL

LENIN EN HET PROBLEEM VAN HET PROLETARIS KLASSEBESWUSTZIJN

INTERNATIONALE KOMMUNISTENBOND
de nederlandse afdeling van de vierde internationale

Les trotskiste la crise d'ident

de Intern

Arbeidersrege

Arbeidersrege

Arbeidersrege

Austrian Voters Squash Atom Plan... After it is Built

Black South African Union Leader Assesses the Struggle

Michael Altar the Camp David Agreement

viëtnam - cambodja / poolantzas / vrouwenarbeid

pag 2

pag 3

pag 6

pag 7

pag 7

klassen strijd

REVOLUTIONAIR SOCIALISTISCH RIAD

nisatie met een volkomen gelijkkluidend program in alle lid-staten. Ook de dan te voeren verkiezingscampagne zal in alle deelnemende landen identiek zijn teneinde de homogeniteit van de trotskistische beweging te onderlijnen.

Tijdens een vergadering op 3 en 4 november j.l. in Brussel van delegaties van de Politieke Bureaux van de (Europese) Nationale Secties van de Vierde Internationale, werden de eerste voorbereidingen getroffen voor deze supra-nationale krachtmeting, gericht op het realiseren van de "verenigde Socialistiese Staten van Europa", en een belangrijke stap in "de strijd voor een socialisties Europa tegen de Europese Gemeenschap" (Rood 10-11-1978, partijblad Belgische sectie). In die landen waar geen verkiezingen plaatsvinden (Spanje, Portugal en Griekenland) zullen de trotskisten niettemin handelen als waren deze staten reeds tot de EG toegetreden.

De campagne van de Vierde Internationale zal zich vooral richten op het aan de kaak stellen van het, naar hun mening, ondemocratische karakter van de verkiezingen en van het te kiezen Europees parlement. De trotskisten bepleiten een "Europa der arbeiders tegenover het Europa der burgers", in het kader van dit streven zal o.m. de eis van een 35/36-urige werkweek voor iedereen en in geheel Europa worden gesteld en zal een Europees vakbondcongres, met vooral deze eis als thema, worden gepropageerd.

Elfde Wereldcongres en Anti-kernenergie-beweging

De datum van de Europese verkiezingen, waarvan de trotskisten vooral een propagandistisch effect verwachten valt samen met die van het Elfde Wereldcongres van de Vierde Internationale en de geplande internationale actie van de Anti-kernenergie-beweging.

De betrokkenheid van de Vierde Internationale bij zowel de Europese verkiezingen als de strijd tegen de invoering van kernenergie rechtvaardigen de veronderstelling dat dit samenvallen geen toeval is. In dit verband kan onder meer gewezen worden op het feit dat de datum van dit Elfde Wereldcongres meermalen is verschoven, enige tijd gefixeerd is geweest op mei 1978 - de maand waarin oorspronkelijk de Europese verkiezingen zouden plaatsvinden - en tenslotte - vrij kort nadat de definitieve datum van deze verkiezingen moet zijn bepaald - definitief is vastgesteld op juni 1979.

III. MINDERHEDEN - ACTIVISME - TERRORISME

MOLUKKERS: RECENTE ONTWIKKELINGEN

De heersende impasse aan het Molukse politieke front is ook in het afgelopen kwartaal niet doorbroken. Nog steeds heeft de Molukse leiding geen nieuwe initiatieven weten te ontplooiën die de steeds meer gelaten achterban opnieuw zouden kunnen activeren.

Binnen de Molukse gemeenschap komen weliswaar nog zaken aan de orde die de aandacht trekken, doch het betreft hier veelal onderwerpen die in het verleden de revue al eens hebben gepasseerd. Het zijn ook vaak dezelfde Molukkers die zich daarmee bezighouden.

Onder de jongeren vielen de activiteiten van de revolutionaire jongerenbeweging "GOHEBA" op. Hoewel "GOHEBA" zich nog niet naar buiten heeft gemanifesteerd, lijken de kansen op een verdere uitbouw aanwezig.

Het overlijden van "generaal" I.J. TAMAELA, eind november 1978 in Benin zal de reeds tanende belangstelling van zijn achterban verder doen afnemen.

Het Revolutionair Jongerenfront "GOHEBA"

De kerngroep van deze organisatie heeft zich sinds haar oprichting in juli 1978 intensief bezig gehouden met het geven van voorlichting en het reactiveren van de weinig geïnteresseerde Molukse jongerenachterban.

Aan de doelstellingen van "GOHEBA" (zoals omschreven in het vorige kwartaaloverzicht) werd nog geen verdere inhoud gegeven.

"Generaal" I.J. TAMAELA

Eind november 1978 is op 63-jarige leeftijd in Benin overleden Isaac Julius TAMAELA, zich noemende (naast Ir J.A. MANUSAMA) "president" van de Vrije Republiek der Zuidmolukken.

in 1962 arriveerde TAMAELA in Nederland waar hij zich in 1966 afscheidde van de MANUSAMA-groepering en zijn eigen organisatie, de "Missie Militer APRMS" oprichtte.

"Generaal" TAMAELA inspecteert zijn troepen.

Belangrijkste reden voor deze stap was dat hij vond dat Ir MANUSAMA zich in zijn activiteiten teveel op Nederland richtte. Volgens TAMAELA lag de toekomst van de RMS in het aanknopen van betrekkingen in het buitenland.

In 1976 slaagde TAMAELA in zijn opzet en werd hij erkend door de West-Afrikaanse Staat Benin. Sindsdien heeft hij echter geen verdere uitbouw aan zijn buitenlandse contacten kunnen geven, wat naar aangenomen wordt mede-oorzaak is voor de tanende belangstelling voor zijn organisatie.

De TAMAELA-groepering heeft zich na 1970 (bezetting van de residentie van de Indonesische ambassadeur door TAMAELA- en MANUSAMA-aanhangers) van gewelddadige activiteiten onthouden, zulks op uitdrukkelijk bevel van "generaal" TAMAELA zelf. Hij was van mening dat de Molukkers zich diendeñte houden aan de in Nederland geldende wetten en regels.

Behalve door haar buitenlandse "ouvertures" heeft de TAMAELA-groepering in het verleden de aandacht getrokken door het militaire karakter van de zogenaamde "commando's". Deze commando's, ondergebracht in een streng gereguleerde militaire organisatie (men valt bijvoorbeeld onder de krijgstucht) waren voorbestemd om na de totstandkoming van de vrije RMS als het toekomstige RMS-leger te gaan functioneren.

- - -

HET ROOD VERZETSFRONT EN DE RAF-GEDETINEERDEN

Het Rood Verzetsfront (RVF), dat optreedt en zich presenteert vanuit een positie van solidariteit met de "gewapende strijd", heeft zich het afgelopen jaar in hoofdzaak beperkt tot activiteiten (vooral op propagandistisch gebied) ten behoeve van de Westduitse Rote Armee Fraktion. Een concrete aanleiding hiertoe vond het RVF in de detentie van de inmiddels naar de Bondsrepubliek uitgeleverde RAF-terroristen

De ten gunste van deze RAF-terroristen ontplooidde activiteiten leidden tot een aantal interessante ontwikkelingen. Binnenslands kwam een intensieve samenwerking tot stand met het "Medisch Juridisch Comité voor Politieke Gevangenen" (MJCPG).

Bovendien leidden deze activiteiten tot een discussie binnen het RVF-MJCPG-complex over de verschillende functies van deelnemers aan de solidariteitsbeweging. Met name de beschrijving van de functie van de advocaten wierp een nieuw licht op de onderlinge verhoudingen, hoewel men er blijkbaar niet in slaagde te dien aanzien in alle opzichten duidelijkheid te scheppen.

Het RVF en de positie van de advocaten

Het RVF ziet een nauw samenwerkingsverband tussen politieke gevangenen, sympathisanten (RVF, MJCPG) en advocaten in de strijd tegen de burgerlijke rechtsstaat en het kapitalistische systeem. Politieke gevangenen zetten hun strijd voort vanuit de gevangenis door hongerstakingen, allerlei soorten van lijdzaam en actief verzet en propaganda naar buiten ("Knastpraxis"). Sympathisanten steunen deze strijd met publicaties, plakacties, demonstraties, etc. Advocaten kunnen daarbij een belangrijke ondersteunende en bemiddelende rol spelen. Opmerkelijk is echter dat zij volgens het RVF desondanks in het geheel een dubbelzinnige positie innemen.

In het algemeen geldt namelijk, aldus het RVF, dat zij bij de verdediging van hun cliënten hebben uit te gaan van "democratisch tot stand

gekomen" wetten en normen. Zij verdedigen de rechtsstaat in zoverre zij de momenten signaleren waarop deze zich niet aan haar eigen wetten en de internationale verdragen houdt.

Advocaten die aan een aantal door het Rood Verzetsfront geformuleerde eisen voldoen, mogen in deze visie echter beschouwd worden als haar medestanders. De belangrijkste van deze eisen zijn:

- de advocaat moet principieel solidair zijn met zijn cliënt zonder zich met hem te identificeren;
- de advocaat moet weigeren het proces tegen zijn cliënt legitimiteit te verschaffen;
- de advocaat moet het leven van zijn cliënt beschermen tegen de staat;
- de advocaat moet zijn cliënt verdedigen en daartoe een strategie ontwikkelen tesamen met de advocaten van medegevangenen, e.e.a. in overstemming met de ideologie van de groep (cliënten).

Het RVF is van mening dat advocaten die aan deze eisen voldoen, door hun collegae juristen binnen het Nederlandse justitie-apparaat niet (meer) geaccepteerd zullen worden. Anderzijds ziet het RVF de positie van deze advocaten ten opzichte van de RVF-activisten echter eveneens als problematisch: zij identificeren zich namelijk toch met de rechtsstaat en zien toe dat de overheid de grenzen daarvan niet overschrijdt; slechts de sympathisanten kunnen zich volledig met het verzet tegen de rechtsstaat identificeren.

Het RVF verklaart de geïsoleerde positie van deze advocaten uit hun klasse-positie: zij plegen "verraad" tegenover hun klassegenoten bij de Justitie; anderzijds handhaven zij tegenover de sympathisanten angstvallig het bestaande klasseverschil onder andere omdat zij geen afstand doen van hun "klasseprivileges en bourgeois-gewoonten". Daarom ziet het RVF deze advocaten, zelfs al voldoen zij aan de geformuleerde eisen, slechts als "noeizame medestanders".

de voornaamste woordvoerder van het advocatenverdedigingscollectief van de RAF-terroristen, heeft nog de meest functionele relatie met de kern van het RVF.

Het RVF en de activistenkernen

In den lande wordt het RVF vertegenwoordigd door plaatselijke kernen van activisten, die onder andere betrokken waren bij de bezetting van het Ministerie van Algemene Zaken op het Binnenhof, het binnendringen in een uitzending van de "Rooie Haan" en het ingooien van ruiten van justitiële gebouwen. Opmerkelijk is dat slechts enkele oud Rode Jeugd-leden c.q. Rode Hulp-leden contacten hebben in kringen van deze activisten en nu en dan (zijdelings) betrokken zijn bij hun activiteiten.

Nu met de uitlevering van de RAF-terroristen aan de Bondsrepubliek een voor het RVF belangrijk en tijdrovend actie-onderwerp is weggevallen, houdt het RVF zich bezig met de versterking van de plaatselijke kernen

- - -

JOEGOSLAVISCH TERRORISME

Van 19 tot en met 20 oktober 1978 vond in het Amsterdamse Memphis hotel een bijeenkomst plaats van de leiding van de Kroatische Nationale Raad (HNV). Eenentwintig HNV-leiders waren naar Amsterdam gekomen voor deze vergadering, die vooraf ging aan een grotere HNV-bijeenkomst, die aansluitend te Frankfurt gehouden zou worden. Eén van de HNV-leiders, die in Amsterdam verwacht werd, Bruno Bi, werd op 16 oktober j.l. te Parijs doodgeschoten.

De naam Bi kan worden bijgeschreven op de lange lijst van slachtoffers van de verbeten en bloedige strijd, die de Joegoslavische geheime dienst en de rechts-extremistische Kroatische emigratie (de zgn. Ustasji) sinds enkele decennia uitvechten. Een strijd die wordt gekenmerkt door talrijke gewelddadigheden door beide partijen over de gehele wereld gepleegd. Hoewel de dader van de moordaanslag in Parijs niet is geïdentificeerd is het zeer waarschijnlijk dat Bi het slachtoffer is geworden van een actie van de Joegoslavische geheime dienst SdB (in de volksmond: Udba). Dit ondanks een officiële ontkenning door de Joegoslavische autoriteiten.

In het licht van deze recente gebeurtenissen lijkt een nadere beschouwing van het Joegoslavisch politieke terrorisme opportuun.

Geschiedenis

Het Joegoslavisch terrorisme vindt haar oorsprong in de sterk nationalistische gevoelens van de verschillende etnische groeperingen die in de Joegoslavische bevolking vertegenwoordigd zijn. De belangrijkste zijn de Kroaten en de Serven.

De Kroaten hebben door de eeuwen heen gestreefd naar een onafhankelijke Kroatische staat. Reeds in de vroege middeleeuwen bestond er een groot Kroatisch Koninkrijk. Hoewel dit rijk in verval raakte en uiteindelijk ophield als onafhankelijke staat te bestaan is het sterke Kroatische nationalisme nooit verdwenen.

In 1918 ontstond het Joegoslavisch Koninkrijk uit een samenvoeging van het Koninkrijk Servië en brokstukken van het Oostenrijks-Hongaarse Rijk (w.o. Kroatië). Er waren al direct problemen tussen de dominerende Serven (Orthodox-oosters georiënteerd) en de Kroaten (Katholiek en op het Westen gericht). De Kroaten voelden zich gefrustreerd in hun nationale identiteit en het streven naar een onafhankelijk Kroatië werd door de Kroaat Dr P.

in 1952 vorm gegeven door de oprichting van een Kroatische terroristische groepering, de "Ustasji-beweging" ("Ustasji" betekent "opstandelingen").

P 's pogingen, de onafhankelijkheid met geweld naderbij te brengen, mislukten en hij moest naar het buitenland vluchten. Dit betekende echter niet het einde van de Ustasji-beweging: in 1934 werd Koning Alexander van Joegoslavië te Marseille door Ustasji vermoord, hetgeen tot gevolg had dat de Koningsgezinde Serven een bloedbad onder het Kroatische bevolkingsdeel in Joegoslavië aanrichtten. In 1941 kreeg P echter de kans terug te slaan toen HITLER hem toestond een Kroatische vazalstaat te stichten. Met de steun van de Duitsers oefende P een waar schrikbewind uit en liquideerde meer dan 1 miljoen tegenstanders (voornamelijk Serven). De val van het Derde Rijk echter betekende uiteraard ook het einde van P 's regime.

Toen TITO in 1945 de macht greep vluchtte P met duizenden Kroatische volgelingen, die zich over de hele wereld verspreidden. Tevens vluchtte een groot aantal monarchistische Servische partizanen (de zogenaamde "Chetniks") die eveneens vreesden door TITO's communisten vervolgd te worden. De Serven die met de Duitsers gecollaboreerd hadden verlieten uiteraard eveneens het land.

Als gevolg van de massale uittocht na de tweede wereldoorlog zijn er thans circa 1½ miljoen Kroaten verspreid over de hele wereld. De belangrijkste Kroatische emigranten-concentraties bevinden zich in de Verenigde Staten, Zuid Amerika, Australië, Zweden en West-Duitsland. Zij hebben zich in talrijke organisaties verenigd, waarbij het grote aantal verenigingen typerend is voor de verscheidenheid binnen de Ustasji-beweging. Slechts zelden is er sprake van samenwerking, eerder manifesteert zich een onderlinge rivaliteit.

De grootste en belangrijkste Kroatische organisatie is de Kroatische Bevrijdings Beweging (HOP), waarvan het hoofdkwartier zich in Buenos Aires bevindt. De HOP heeft vertakkingen over de hele wereld met name in de Bondsrepubliek.

De Kroatische Nationale Raad (HNV) is een overkoepelende organisatie van enkele Kroatische verenigingen en groeperingen in West-Duitsland, Frankrijk,

Zweden, Canada, Argentinië, Venezuela en Australië. Haar hoofdkwartier bevindt zich in New York.

In november 1976 werd te Brussel een HNV-afdeling voor de Benelux opgericht. De HNV is als organisatie niet "terroristisch". Zij wil haar doel, een onafhankelijk Kroatië in principe via politieke wegen bereiken. Dit neemt niet weg dat enkele sub-organisaties en individuen binnen de HNV er niet voor terugdeinzen dit doel door middel van geweld te bereiken.

De volgende drie, o.m. in de BRD opererende Ustasji-organisaties, worden verantwoordelijk geacht voor de meeste Joegoslavische terreurdaden die in de laatste decennia de wereld hebben opgeschrikt:

- de Geheime Revolutionaire Ustasji beweging (behorend tot de HOP);
- de Kroatische Revolutionaire Broederschap (HRB);
- de Kroatische Nationale Weerstand (HNO).

De HRB is hiervan de meest beruchte.

Volgens de Joegoslavische autoriteiten in Belgrado zijn er thans buiten Joegoslavië circa 60 goed getrainde Kroatische terroristen. In hoeverre dit aantal juist is, is niet bekend, doch aangenomen mag worden dat de Joegoslavische autoriteiten dit getal opzettelijk laag gehouden hebben om de betekenis van de tegenstanders van het regime te kleineren.

Terreur

Het Joegoslavische terrorisme heeft, ondanks het feit dat het een onlinge strijd betreft, een sterk internationaal karakter.

De Ustasji bestrijden het TITO-regime voornamelijk door het plegen van aanslagen op Joegoslavische vertegenwoordigingen en vestigingen in het buitenland. Een enkele maal is in Joegoslavië zelf een actie uitgevoerd. De vele terreurdaden van Kroatische zijde worden door de Udba met gelijke munt betaald: regelmatig worden Kroatische emigranten ontvoerd of vermoord. "Wapenfeiten" die in de laatste jaren de aandacht trokken waren o.a. de moord op de Joegoslavische Ambassadeur in Stockholm (13-4-1971), moord-aanslagen op Joegoslavische consuls in Frankfurt en Dusseldorf (7-2-1976 en 28-2-1976), de kaping van een TWA-vliegtuig in de Verenigde Staten (september 1976), de bezetting van het Westduitse consulaat in Chicago (augustus 1978) en de moord op B in Parijs (oktober 1978).

Gevreesd moet worden dat de moord op B niet de laatste aanslag zal zijn in de verbeterde en bloedige strijd tussen de Ustasji-beweging en de Udba. De kans dat B 's dood gewroken zal worden door Kroatische extremisten is groot. De recente vrijlating van de RAF terroristen door Joegoslavië als antwoord op Bonn's weigering een aantal Kroaten (w.o. de HNV-leider Stepan BI.) aan Joegoslavië uit te leveren, toont aan hoe groot Belgrado's zorg in dit verband is. Een zorg die zich in de toekomst ongetwijfeld zal manifesteren in acties van de Joegoslavische geheime dienst.

Situatie in Nederland

Enkele dagen voordat de HNV-bijeenkomst in Amsterdam zou aanvangen werd vernomen, dat mogelijk een aanslag op de Joegoslavische Ambassade in Nederland gepleegd zou worden. Uit voorzorg werd extra politiebewaking ingesteld bij de Joegoslavische Ambassade te Den Haag en het Joegoslavische Verkeersbureau te Amsterdam. Het congres - de eerste bijeenkomst van een Kroatische organisatie in Nederland - is echter zonder incidenten verlopen en op 22 oktober j.l. zijn de HNV-leiders naar Frankfurt vertrokken.

Er bevinden zich voor zover bekend geen georganiseerde Ustasji kernen in ons land. Desalniettemin zijn de Joegoslavische inlichtingenofficieren,

geaccrediteerd op de Joegoslavische Ambassade te Den Haag, bijzonder bevreesd voor mogelijke terroristische Ustasji activiteiten en een belangrijk deel van hun werkzaamheden bestaat uit het controleren van de hier te lande verblijvende landgenoten (ca. 8.000 gastarbeiders en ca. 2.000 emigranten). Voormannen van de gastarbeiders staan de Joegoslavische Ambassade hierbij terzijde.

Tot dusver heeft het Joegoslavisch politiek terrorisme Nederland nog niet als strijdperk gekozen. De bekende Joegoslaaf "Karate Bob", die op 25 december 1973 te Amsterdam drie landgenoten doodschoot, beweert wel dat de slachtoffers Udba agenten waren, maar zekerheid hieromtrent kon niet worden verkregen. Aangenomen wordt dat het eerder om een beslechting van persoonlijke vetes in de criminele sfeer ging.

Conclusie

Het naderende einde van de TITO-periode en de daarmee samenhangende onzekere politieke situatie in Joegoslavië zullen ongetwijfeld het gedrag van beide strijdende partijen beïnvloeden. Immers: de Ustashi zullen moed putten uit de vele onzekerheden in Belgrado, terwijl het huidige Joegoslavische regime zich juist nu sterk zal willen maken voor de moeilijke tijd na het vertrek van TITO. Het is derhalve niet ondenkbaar dat een verharding van de strijd voor de deur staat en dat dit zal resulteren in een escalatie van aanslagen gepleegd door beide partijen. Hierbij komt, dat er door de slechte economische situatie in West-Europa onrust ontstaat onder de Joegoslavische gastarbeiders, die vrezen hun werk te verliezen. En het is geen nieuws dat een sfeer van sociale onrust politiek extremisten extra kansen biedt.

Zoals eerder opgemerkt, is Nederland tot op heden nog niet direct geconfronteerd met het Joegoslavisch politiek terrorisme, maar gezien:

- het feit, dat er in Nederland diverse officiële Joegoslavische vertegenwoordigingen en vestigingen zijn,
- het feit, dat er ca. 10.000 Joegoslaven hier te lande verblijven,
- het internationale karakter van dit terrorisme en het grote aantal Kroatische organisaties in ons naaste buurland de BRD,
- de mogelijkheid dat Amsterdam nu door Kroaten vaker als plaats van vergadering gebruikt zal worden,

kan men de mogelijkheid van Joegoslavische terreuracties op Nederlands grondgebied niet geheel uitsluiten.

IV. BEVEILIGING

COMPUTER-BEVEILIGING

De bewering dat de automatisering de laatste jaren een snelle ontwikkeling heeft doorgemaakt, komt bijna als een "understatement" over. De geautomatiseerde gegevensverwerking heeft een dermate overrompelende expansie te zien gegeven dat men in zaken als de bescherming van de persoonlijke levenssfeer en beveiliging tegen spionage, manipulatie en geweldpleging nauwelijks gelegenheid heeft gehad op deze ontwikkeling in te haken.

Het is zonneklaar dat het automatiseringsproces risico's inhoudt van aantasting van zowel de privacy als de security en dat maatregelen genomen dienen te worden deze zoveel mogelijk tegen te gaan.

Toelichting

De in de aanhef genoemde "bescherming van de persoonlijke levenssfeer" (privacy) verdient enige nadere toelichting. De bescherming van de privacy speelt een rol bij registraties waarin persoonsgegevens zijn opgenomen. Het gaat hierbij om gegevens die op individuele personen herleidbaar zijn. Hieronder vallen niet alleen de personalia of andere gegevens die kunnen dienen om iemand te identificeren maar ook alle gegevens die op een geïdentificeerde persoon rechtstreeks betrekking hebben. Dit kunnen bij voorbeeld gegevens zijn over de pensioenstatus van een ambtenaar of uitkeringsgegevens voor de sociale verzekeringen. De vastlegging van dergelijke gegevens in registraties welke langs automatische weg toegankelijk zijn, schept risico's van aantasting van de privacy. Om deze risico's zoveel mogelijk uit te schakelen zullen maatregelen nodig zijn om de registraties tegen inzage door onbevoegden te vrijwaren. Deze maatregelen zijn tot op zekere hoogte identiek aan de voorzieningen ter beveiliging van staatsgeheimen en geheime bedrijfsgegevens.

Hierbij dient te worden aangetekend dat bij de beveiliging van "geheimen", gelet op de grotere en andersoortige risico's die daarbij in het geding zijn, veelal een meer ingrijpende beveiliging nodig zal zijn.

In het verdere verloop van dit artikel zullen we ons niet met de privacybescherming - de BVD heeft hierin geen taak - bezighouden doch ons bepalen tot de beveiliging tegen spionage, manipulatie en geweldpleging.

Beveiliging tegen kennisname van gegevens door onbevoegden

Bij de beveiliging van geautomatiseerde gegevens moet rekening gehouden worden met de specifieke eigenschappen van de computer, die het mogelijk

maken dat:

- met gebruik van bepaalde z.g. programmatuur grote hoeveelheden gegevens in zeer korte tijd kunnen worden ingevoerd, verwerkt, opgeslagen en weer opgevraagd;
- veel gebruikers tegelijk en op afstand dezelfde computer kunnen raadplegen.

Deze eigenschappen stellen speciale eisen aan de gegevensbeveiliging.

Als we nagaan op welke wijze gegevens uit het geautomatiseerde bestand kunnen worden opgeroepen dan komen we tot de volgende opsomming.

Interne manipulatie aan de apparatuur en programmatuur

Het gaat hierbij om technische wijzigingen die door de manipulator zodanig worden aangebracht dat hijzelf of anderen onbevoegd toegang tot de afgeschermdede gegevens kunnen verkrijgen. Het is duidelijk dat deze handelingen slechts door experts kunnen worden uitgevoerd en alleen kwalitatief minstens gelijkwaardige specialisten dergelijke manipulaties kunnen onderkennen.

Handelingen als hier bedoeld kunnen ook resulteren in de vernietiging van het gegevensbestand of in zodanige vermindering dat de verwerking onbetrouwbare of foutieve resultaten oplevert.

Het ligt uiteraard voor de hand dat het gevaar van het plegen van dit soort activiteiten in de eerste plaats komt van tot de eigen organisatie behorende met de betreffende apparatuur vertrouwd zijnde personen of van technici van bedrijven die zijn betrokken bij de levering of het onderhoud van de apparatuur en/of de programmatuur.

Het gebruikmaken van een terminal (eindstation met beeldscherm en toetsenbord)

Met behulp van terminals kan toegang tot het computersysteem worden verkregen. Uiteraard dient de toegangsmogelijkheid beperkt te blijven tot de kring van bevoegden. Als hiertoe niet de vereiste maatregelen worden getroffen is een ongebreideld weglekken van gevoelige informatie naar buitenstaanders mogelijk.

Met manipulaties als in het vorige punt omschreven, kunnen toegangbeperkende maatregelen weer teniet worden gedaan waardoor onbevoegde toegang tot het systeem middels de terminal mogelijk blijft.

Het aftappen van de verbindinglijnen

De verbinding tussen computers, randapparatuur en terminals wordt verzorgd d.m.v. kabels. Door het 'insteken' op deze kabels kan de via deze lijnen verzonden informatie in verkeerde handen komen.

Interceptie van de electromagnetische straling

Zoals bij alle andere apparaten waarin elektronische processen plaatsvinden wordt ook door computers en randapparatuur energie uitgestraald.

Deze straling vertoont een patroon dat wordt bepaald door het in de computer aan de gang zijnde bewerkingsproces.

De mogelijkheid bestaat dat onbevoegden na onderschepping van deze straling kennis kunnen nemen van de bij dit bewerkingsproces betrokken gegevens.

Het zal duidelijk zijn dat de processen die met een computer worden uitgevoerd beveiligingsproblemen scheppen die bij niet-geautomatiseerde administraties niet voorkomen. Projecteert men de beveiligingsproblematiek van de computer bijvoorbeeld op een normaal geheim documentenarchief dan moet men zich voorstellen dat op een dergelijk archief de volgende toestanden voorkomen:

- door ongecontroleerde wijzigingen in de distributielijst kan men onbevoegden in staat stellen te beschikken over elk gewenst document (manipulatie aan computer, randapparatuur of aan de programmatuur);
- aan allen die dit verzoeken worden exemplaren van geheime documenten toegezonden (middels een terminal kan men bij een computer op een afstand gegevens opvragen);
- de inhoud van de documenten is van buitenaf door een geïnteresseerde af te lezen (electromagnetische straling van de apparatuur);
- een vriendelijke besteller, die belast is met de overbrenging van documenten geeft aan belangstellenden inzage van de inhoud van deze stukken (verbindinglijnen kunnen worden afgetapt).

Aangetekend moet worden dat de vergelijking niet helemaal correct is.

De middels aftapping of door interceptie van de electromagnetische straling verkregen informatie is niet zonder meer leesbaar. Het in begrijpelijke taal overbrengen van deze gegevens zal zeker de nodige hoofdbrekens kosten.

Niettemin mag worden geconcludeerd dat de in het hierboven geschetste denkbeeldige archief toestanden heersen die schreeuwen om beschermende maatregelen.

Dit geldt in dezelfde mate voor computers met behulp waarvan gerubriceerde gegevens of geheime bedrijfsgegevens worden bewerkt, opgeslagen enz.

Beveiliging tegen diefstal en vernieling

De concentratie van informatie en kwetsbare apparatuur kan voor een organisatie een vitaal onderdeel vormen.

Afgezien van de aantasting van de bedrijfszekerheid door technische mankementen en storingen of door brand, overstromingen en andere calamiteiten bestaat het gevaar van diefstal of opzettelijke verminking van gegevens en vernieling van apparatuur.

Niet alleen moet hierbij gedacht worden aan infiltranten. In de gevallen welke zich in binnen- en buitenland op dit terrein hebben voorgedaan zijn het veelal medewerkers van de eigen organisatie die, gebruik makend van de hen geboden kansen, gedreven door geldzucht, frustratie, haat enz. de organisatie ernstige schade hebben toegebracht. De beveiliging tegen dit gevaar wijkt in principe nauwelijks af van de traditionele beveiliging.

De organisatorische en materiële maatregelen dienen wel aangepast te zijn aan de specifieke kenmerken van het computerobject.

Aanslag op computer in Rome

Rome — Terroristen hebben gisteren in Rome de computer van het ministerie van vervoer in brand gestoken. Honderdduizenden gegevens en microfilms gingen verloren, waaronder gegevens over twintig miljoen vervoersdocumenten. Een tot nu toe onbekende groep, de „Gewapende anti-imperialistische beweging” heeft de verantwoordelijkheid voor de aanslag opgeëist.

Drie mannen drongen 's morgens vroeg met valse sleutels het ministerie binnen, bonden twee technici vast, overgoten de computer met benzine en staken de zaak aan. Ze namen ook nog een grote hoeveelheid blanco rijbewijzen mee. De schade loopt in de vele miljoenen guldens. Volgens een functionaris is het werk van drie jaar ongedaan gemaakt.